

tevreugd en De Klip. Op Lentevreugd werd een territorium genoteerd, en op 23 mei werd een paartje met zeven jongen gezien langs de Oude Broekweg. Eind juli kwam de ruitrek over zee los, met aantallen tot 76 ex. Het hoogste aantal werd gezien op 18 november, toen 132 ex langs Savoy vlogen.

Krakeend

Tegenwoordig in de winter flinke aantallen in Berkheide en de omgeving van vliegveld Valkenburg. Zo zaten er op 18 januari 170 ex in de Ruijgelaanse- en Zonneveldspolder. In Berkheide werden twaalf territoria vastgesteld en op Lentevreugd negen, waarmee het broedstand min of meer stabiel is gebleven. Begin november vlogen 40 ex langs Savoy. Wintertellingen in Berkheide en Lentevreugd kwamen steeds tot rond de 50 ex.

Smient

De beste plek in ons waarnemingsgebied is en blijft het Valkenburgse Meer. Van januari tot laat in maart werd deze soort met vele honderden exemplaren gezien, met maxima tot 1.500 ex. Verder werden ze langs Savoy gezien en op de duinmeren in Berkheide. Begin augustus werden weer de eerste van het najaar gemeld, waarna de aantallen langzaam toenamen.

Amerikaanse Smient

Op 28 februari werd deze zeldzame eend op het Valkenburgse Meer gevonden. De vogel, die ook op 1 en 7 maart werd gezien, hield zich op met ongeveer 600 gewone Smienten. De Amerikaanse Smient trekt na het broedseizoen van Noord-Amerika naar het noorden van Zuid-Amerika en tot in Hawaï en West-Indië. Tegenwoordig worden er elk jaar ongeveer twee tot drie ex in Nederland waargenomen. De Katwijkse vogel betreft het 73e geval voor Nederland, het 14e geval voor Zuid-Holland en de eerste voor ons gebied. Adulte mannetjes zijn te herkennen aan de donkere bruin/roze borst, mantel, flanken en schouderveren. De wangen, hals en keel grijs en fijn gevlekt. Bij de determinatie van Amerikaanse Smient moet terdege rekening worden gehouden met mogelijke hybriden. Deze hybriden vertonen vaak een grijzere borst en flank en de koptekening wijkt af. Op 16 maart 1996 werd een dergelijke hybride waargenomen in de Ommedijsche Polder.

Wilde Eend

Een soort die door zijn zeer algemene voorkomen meestal niet wordt ingevoerd. In januari en december werden groepen tot maximaal 181 exemplaren waargenomen op en rond het Valkenburgse Meer. In Berkheide werden 36 territoria vastgesteld en op Lentevreugd tien. Vergeleken met eind jaren 90 is de soort in de duinen erg achteruit gegaan.

Slobeend

's Winters werd deze soort vooral van de polders rondom Vliegveld Valkenburg gemeld. Verder op Lentevreugd en Berkheide, met max 12 ex. Halverwege maart werden regelmatig groepjes langsvliegend gezien vanaf telpost Berkheide. Op Lentevreugd werd één territorium vastgesteld, maar voor het derde jaar op rij ontbrak de soort als broedvogel in Berkheide.

Pijlstaart

Deze soort wordt bij ons vooral gezien als ze langs vliegen over zee. Beste maand was september, met 16 ex in totaal. Er werden slechts zeven ex aan de grond gezien, op het Valkenburgse Meer en Rijnfront. Opvallend was de waarneming in december van een mannetje op een vijver in Rijnsoever.

Zomertaling

Op 28 februari werd op het Valkenburgse Meer het eerste ex van 2015 gezien, een vrouwtje. Dit is de vroegste waarneming ooit van een Zomertaling in Katwijk. Verdere waarnemingen werden gedaan op Golfbaan Rozenstein (paartje), Ommedijsche polder (paartje), Rijnfront (paartje) en een mannetje op Lentevreugd. De waarneming van een paartje op het Valkenburgse Meer op 9 oktober is dan weer de laatste waarneming ooit in Katwijk.

Wintertaling

De meeste vogels worden gezien in de wintermaanden op en rond Vliegkamp Valkenburg, Lentevreugd, Berkheide en natuurlijk over zee. In de maanden mei en juni werden nog vier waarnemingen gedaan, waaronder een mogelijk broedgeval in de Ommedijsche polder. Voor Lentevreugd werden drie territoria genoteerd. Op 18 augustus werd het grootste aantal van het jaar gezien: 117 ex langs Savoy.

Krooneend

Wordt steeds algemener. Vrijwel alle waarnemingen komen uit Berkheide. Daarnaast werden er enkele waarnemingen gedaan op Lentevreugd, in Ganzenhoek en Valkenburg- Zijlhoek. De aantallen variëren van 1 tot 52 ex. In Berkheide zijn nog geen broedgevallen genoteerd. Wel werden er 9 territoria geteld en mannetjes in eclipskleed gezien. Vrijwel zeker zijn dit vogels uit Meijndel, waar afgelopen jaar twee waarnemingen werden gedaan van jonge vogels. Wie weet krijgen we deze soort de komende jaren als broedvogel in Berkheide.

Tafeleend

In tegenstelling tot de Krooneend gaat de Tafeleend in aantal eerder achteruit dan vooruit. De grootste aantallen komen van overwinterende vogels in Berkheide, Lentevreugd, het Valkenburgse Meer en overvliegende ex over zee. Voor Berkheide werden acht territoria genoteerd en voor Lentevreugd één. Op 2 november werd het grootste dagtotaal dit jaar genoteerd: 110 ex vanaf het Katwijkse strand.

Kuifeend

In vergelijking met de jaren 90 is ook deze soort achteruit gegaan. Maar het is nog steeds een algemene soort in onze regio. De grootste aantallen werden gezien in Berkheide en op het Valkenburgse Meer. Op laatstgenoemde locatie werd het grootste aantal dit jaar gezien: 420 ex op 24 januari. In Berkheide werden 39 territoria genoteerd en op Lentevreugd tien. Verder broedt de soort op verschillende plaatsen verspreid over ons gebied. Op 2 november werd er een dagtotaal van 64 ex naar zuid neergezet vanaf het strand.

Topper

Schaarse gast in Katwijk. In totaal werden er dit jaar maar 9 ex gezien, waaronder twee waarnemingen van kort verblijvende ex in zee. Van eind januari tot begin februari verbleef een vogel op het Valkenburgse Meer. Op 3 november verbleef een jong mannetje in de Buitenwatering. Het grootste aantal dit jaar werd gezien op 2 november, met 4 ex langs Savoy.

Eider

Alle waarnemingen hadden betrekking op vogels over zee. Laatste waarneming van het voorjaar werd gedaan op 3 mei (2 ex langs Savoy). Er was een zomerwaarneming: op 5 juli werd een groepje van 10 ex gezien vanaf telpost Berkheide. Vanaf 1

Zeearend, 4e kj, Lentevreugd, Wassenaar, 16 maart 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Blauwe Reiger en Schotse Hooglander, Lentevreugd, Wassenaar, 16 maart 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Paarse Strandloper

In totaal op drie dagen opgemerkt in 2015, met waarnemingen op 7, 10 en 16 november vanaf telpost Savoy van in totaal 4 ex.

Kanoet

Erg schaars in 2015, met slechts één waarneming uit het voorjaar: op 4 april 11 ex langs Savoy. In het najaar op slechts drie dagen waargenomen, met in totaal zeven vogels.

Drieteenstrandloper

Alleen in de maand juni waren er geen waarnemingen van deze soort. De laatste waarneming van het voorjaar was op 25 mei. De eerste vogels van het najaar verschenen weer op 29 juli. In de wintermaanden verspreid over het Katwijkse strand meestal enkele tientallen vogels, maar soms hogere aantallen, zoals de 100 ex op 1 februari.

Temminck's Strandloper

Erg leuk waren de 2 ex die van 5-7 mei ter plaatse zaten op het Rijnfront. Deze vogels trokken veel bekijks. Dat is niet vreemd, want dit was de eerste waarneming sinds 2011.

Bonte Strandloper

Bonte Strandloper was dit jaar redelijk talrijk. In het vroege voorjaar werden onder meer vogels waargenomen op het Rijnfront en op het terrein van Vliegkamp Valkenburg. Vanaf eind maart/begin april komen de grotere aantallen langs (zoals 106 ex langs Savoy op 4 april). In de maand november werden in totaal 1.271 ex langs Savoy geteld, met 14 november als beste dag (674 ex).

Kemphaan

Op 11 februari werd de eerste Kemphaan van het jaar waargenomen op het Rijnfront. Hier waren op 11 maart 5 ex aanwezig. Op 9 april vlogen 22 Kemphanen over telpost Berkheide. De najaarstrek begon op 18 augustus, met 19 ex langs telpost Savoy. Van september tot en met december zaten er tot 9 ex ter plaatse bij de Oude Broekweg/Vliegkamp Valkenburg.

Rosse Franjepoot

Twee Rosse Franjepoten vlogen dit jaar langs Katwijk over zee: op 13 en op 14 november, beide langs Savoy.

Drieteenmeeuw

In de eerste helft van het jaar werden slechts twee waarnemingen gedaan. Na een paar waarnemingen in oktober barstte het in de maand november aardig los. In totaal passeerden deze maand 8.548 "Kittiwakes" telpost Savoy. De beste dag was 18 november (2.235 ex), toen er een goede windkracht 8 uit het noordwesten stond. In december druppelden er nog enkele honderden ex langs.

Vorkstaartmeeuw

Op 15 en 20 november vlogen er Vorkstaartmeeuwen langs telpost Savoy.

Kokmeeuw

Op 5 januari zaten 700 ex op het strand tussen Katwijk en Noordwijk. Op 30 januari bevond zich een leucistische vogel op het strand. Op 28 februari werden 500 Kokmeeuwen geteld op het Valkenburgse Meer. Op 3 april zat een gekleurde vogel uit de kolonie van Zoetermeer op het Rijnfront. De Kokmeeuw is ook broedvogel van Katwijk, maar alleen op de

daken van de Flora (21 paar). In juli en augustus werden in de Binnenwatering ringen afgelezen van vogels uit Polen en Hongarije. Op 3 december een leucistisch ex in de Binnenwatering.

Dwergmeeuw

Waarnemingen komen uit alle maanden behalve februari, juni en juli. Op 6 april zaten 160 Dwergmeeuwen rondom de Uitwatering. Gedurende de maand april druppelden er op een aantal dagen enkele Dwergmeeuwen langs Katwijk richting het noorden. De eerste van het najaar werd gezien op 23 augustus. November was de beste maand, met in totaal een schamele 77 ex langs telpost Savoy.

Zwartkopmeeuw

Op 30 maart vlogen de eerste twee langs Savoy. In de maanden april tot en met juli werden op diverse plekken Zwartkopmeeuwen waargenomen, voornamelijk overvliegende vogels. Vanaf half juli zat een aantal eerstejaars vogels ter plaatse in de Binnenwatering. Dit aantal liep op tot 4 ex op 27 juli. Deze eerstejaars vogels zijn zwervers die ook van buiten Nederland kunnen komen. Dit bewijst de waarneming op 28 juli van een vogel met een Poolse ring in de Binnenwatering. De laatste waarneming van het jaar werd gedaan op 18 oktober.

Stormmeeuw

De meeste waarnemingen komen van het strand of uit de polders ten oosten van Katwijk. Zo werden er op 5 januari 250 ex geteld op het strand en 140 ex in de Ommedijksche Polder. Op 28 februari werden 200 ex geteld boven het Valkenburgse Meer. Enkele leuke aantallen vanaf de trekposten: 27 april 266 ex langs Savoy, en 20 november 219 ex en 25 november 250 ex alhier. Hoewel de Stormmeeuw uit de duinen als broedvogel is verdwenen is het nog steeds een Katwijkse broedvogel. Dit jaar werden door VanderHelm Milieubeheer in totaal 17 paar geteld: 15 op de Flora, 1 in 't Heen en 1 op de flat van de Tortellaan. In Klei-Oost zat ook een paartje.

Grote Mantelmeeuw

Grote Mantels worden het hele jaar door waargenomen, maar in de zomer veel minder. Vrijwel altijd zijn enkele vogels te zien in de Binnenwatering of op het strand. Op 2 januari werden 66 ex geteld in de Binnenwatering, en op het strand waren op 5 januari minimaal 120 ex aanwezig. Tijdens de najaarstrek in november en oktober zijn de aantallen het hoogst. Op 19 november werden 240 ex geteld langs Savoy, de topdag van 2016 voor deze soort. Ook goede dagen waren 25 oktober (136 ex), 14 november (146 ex) en 15 november (172 ex).

Kleine Mantelmeeuw

's Winters zijn er altijd wel enkele ex aanwezig in en rond de Binnenwatering, maar vanaf maart komen de broeders terug. Het telpostrecord van dit jaar was 617 ex, op 14 maart over trekpost Berkheide. Op 2 juli werden nog eens 354 ex geteld. Gerichtte tellingen in het kader van inventarisatie en bestrijding van meeuwenoverlast (door VanderHelm Milieubeheer) komen tot een totaal van 594, waarvan 422 in 't Heen en 62 in het centrum van Katwijk aan Zee. Hoogste aantal uit het najaar komt van telpost Savoy: op 5 september werden 532 ex geturfd. Daarna aantallen fors lager. Op 7 september werd een leucistische vogel gezien in de Binnenwatering.

Baltische Mantelmeeuw

Deze zeldzame ondersoort werd gezien op 7 september in de Binnenwatering. De waarneming is ingediend bij de CDNA.

Boomleeuwerik, telpost Berkheide, Katwijk aan Zee, 2 mei 2015
| RENÉ VAN ROSSUM

Bosrietzanger, Lentevreugd, Wassenaar, 21 mei 2015
| RENÉ VAN ROSSUM

Kuifduiker, Valkenburgse Meer, Valkenburg, 2 maart 2015 | MAX VAN WAASDIJK

Witkopstaartmezen, telpost de Puinhoop, Katwijk aan Zee, 26 oktober 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Zwarte Mees, telpost de Puinhoop, Katwijk aan Zee, 1 oktober 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Boomvalk, jagend de Puinhoop, op achtergrond flaten langs Rijnmond, Katwijk aan Zee, 29 augustus 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Bruine Klekendief, Zeereep Coepelduynen, Katwijk aan Zee, 22 augustus 2015
| RENÉ VAN ROSSUM

Zwarte Roodstaart, Binnenwatering, Katwijk aan Zee, 5 januari
| RENÉ VAN ROSSUM

Koekoek, telpost de Puinhoop, Katwijk aan Zee, 28 september 2015
| RENÉ VAN ROSSUM

Kleine Bonte Specht, Ganzenhoek, Wassenaar, 20 april 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Humes Bladkoning, Berkheide, Katwijk aan Zee, 18 november 2015
| WIM VAN ZWIETEN

Roodmus ♂, Zanderij, Katwijk aan den Rijn, 26 mei 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Lepelaar, Lentevreugd, Wassenaar, 23 mei 2015 | PETER VAN DUJN

Broedt verspreid met zeker tientallen paartjes over de bebouwde kommen van ons gebied, maar er is ook in 2015 geen poging gedaan tot tellen. Over de Puinhoop werden op 22 augustus 114 ex geteld. Dit betrof het najaarsrecord voor 2015. Op 13 september werd de laatste Gierzwaluw van 2015 gezien over Lentevreugd.

Ijsvogel

Op de gebruikelijke plekken werden Ijsvogels waargenomen dit jaar. In Berkheide, op Lentevreugd, in Rijnsoever, in Cleijn Duyn, op de Zanderij en bij het Valkenburgse Meer. Toch is er een opmerkelijke nieuwe locatie bij gekomen: vanaf 22 augustus verbleven minimaal 2 ex in de Binnenwatering en Uitwatering, en deze zijn tot ver in december waargenomen. Toch apart, Ijsvogels die vissen in het zeewater. Het gaat de laatste jaren goed met Ijsvogels in Nederland. Door de opeenvolgende zachte winters is de wintersterfte gering. In Berkheide zijn ten minste drie nesten gevonden, waarvan er twee jongen opleverden.

Bijeneter

Één van de succesnummers van de afgelopen jaren. Geholpen door de klimaatverandering breidt deze kleurrijke verrassing zijn broedgebied steeds verder naar het noorden uit, met vorig jaar 12 broedgevallen in Nederland. Op 24 april vloog 1 ex over de watertoren van Berkheide, op 28 mei 1 ex over Hotel Duinoord en op 1 juni foerageerden twee vogels in Berkheide. Op 3 juni vloog een vogel over het Rijnfront. Op 5 juni vlogen weer 3 ex over Berkheide. Op 10 juni vloog een vogel over de Coepelduynen. Op 24 juni en 2 juli werden 4 ex waargenomen bij het Hanengekraai in Berkheide, en op 4 juli vlogen hier zelfs 5 ex over. Een aardige opsomming zo bij elkaar. Wanneer zal het eerste broedgeval bij ons plaatsvinden?

Hop

Op 2 mei vloog een Hop door de zeereep langs telpost Berkheide. Op 3 mei hing (dezelfde?) een Hop rond ten zuiden van deze telpost. Hier was deze ook roepend aanwezig.

Draaihals

Dit jaar werden vijf verschillende vogels waargenomen. De soort ontbrak dit jaar in het voorjaar. De eerste werd gezien op 21 augustus op het Rijnfront. Op 28 en 29 augustus verbleef 1 ex in het Guytendel in de Coepelduynen. Op 30 augustus verbleef 1 ex in de omgeving van de Watertoren. Op 6 september zat 1 ex tp bij de manege langs de Zwarteweg. De laatste vogel van 2015 werd op 19 september waargenomen in de Coepelduynen.

Kleine Bonte Specht

In Berkheide werden vijf territoria vastgesteld (eveneens 5 in 2014), waaronder drie uit Panbos. Het recordaantal van 2014 bleef dus gehandhaafd. Bijna alle waarnemingen komen ook uit Berkheide (en de Ganzenhoek net over de grens). De enige waarneming buiten dit gebied was op 1 oktober, toen 1 ex vanaf de Puinhoop werd gezien..

Grote Bonte Specht

Evenals vorig jaar zijn in Berkheide 35 territoria vastgesteld. Ongetwijfeld waren er ook territoria binnen de bebouwde kom (Ridderpark, Rijnsoever, Heerenschoolbos). Roffelen werd niet alleen waargenomen op bomen, ook lantaarnpalen moesten het tegenwoordig ontgelden. Wordt ook heel geregeld op

trek gezien. Zo werden er in het najaar vanaf de Puinhoop in totaal 104 waargenomen. De beste dag van het jaar was 29 augustus (12 ex), wat mogelijk rondtrekkende eerstejaars vogels zijn. De spechten die later in het najaar passeren kunnen zelfs vanuit Oost-Europa komen.

Groene Specht

In Berkheide werden 7 territoria geteld, waarvan 3 in Panbos. Dit is in ieder geval het laagste aantal sinds 1984. Onder meer in het Ridderpark, Willem van den Bergh en Rijnsoever werden in het voorjaar eveneens roepende Groene spechten waargenomen. Buiten de broedtijd vindt er weinig verspreiding plaats.

Grauwe Klauwier

In de regio werden dit jaar van verschillende plekken Grauwe klauwieren gemeld. In ons waarnemingsgebied moesten wij het dit jaar doen met één waarneming. Een prachtig adult mannetje zat op 24 mei in een mooi duindoornstruweel in het centrum van Berkheide. Het leek/likt een ideaal broedgebied, maar de vogel was de volgende dag helaas al weer vertrokken. Een eerstejaars vogel net buiten ons gebied in de Coepelduynen trok op 27 september veel bekijks.

Wielewaal

Er werden 9 ex gemeld; iets minder dan de afgelopen jaren gebruikelijk. De eerste vogel van het jaar werd waargenomen op 26 april, de laatste waarneming werd gedaan op 11 juli. Ook al broedt de Wielewaal hier niet meer, het komt toch regelmatig voor dat we mannetjes die op doortrek zijn horen zingen, zoals op 20 mei, 25 mei en 4 en 5 juni.

Gaai

In Berkheide werden 30 territoria gevonden, het laagste aantal sinds 1998. Verder broedt de soort in de grotere en kleinere parken van de bebouwde kommen. Van trekbeweging was in 2015 nauwelijks sprake.

Ekster

In Berkheide bevonden zich in 2015 44 territoria. Dit aantal is gebruikelijk de afgelopen jaren. De grootste concentraties bevinden zich in noordelijk Berkheide. Ook in de bebouwde kom wordt gebroed, met name in de groenere delen met hoge(re) bomen. Als de bomen in de herfst het blad verliezen zijn de grote nesten eigenlijk heel makkelijk te tellen. Buiten het broedseizoen worden Eksters ook in groepen waargenomen, zoals op 2 oktober bij de Puinhoop (32 ex). Er werden dit jaar geen trekbewegingen waargenomen.

Roek

De Roek is een voormalige broedvogel en voormalige talrijke doortrekker, maar de laatste decennia een zeer schaarse gast bij ons. Waar zich in het binnenland grote kolonies bevinden, moeten wij het aan de kust doen met enkele overvliegende vogels. In het voorjaar werden 3 ex waargenomen in maart en april. In het najaar werden 4 ex opgemerkt (allen eind oktober).

Zwarte Kraai

Zwarte Kraaien kunnen het hele jaar door letterlijk overal worden waargenomen. Deze opportunist broedt zowel in de natuurgebieden en de cultuurlandschappen als in de dorpen. In Berkheide bevonden zich dit jaar 44 territoria; een normaal

matig een zingende vogel gemeld, wat duidt op in ieder geval een territorium. De beste dag in het najaar was 26 oktober, toen circa 1.600 ex werden geteld vanaf de Puinhoop. Een andere dag die eruit springt is 11 oktober: 892 overvliegende ex. In de wintermaanden enkele overwinterende vogels op de bouwlandjes/weilanden in de Mient/Kooltuin, maximaal 16 ex.

Strandleeuwerik

Slechts één waarneming. Op 30 september werden 4 ex opgemerkt vanaf de Puinhoop. De vogels vlogen richting zuid.

Oeverwaluw

Op 9 april werden de eerste vogels opgemerkt boven Berkheide. Hoogste aantal werd genoteerd op 11 mei vanaf telpost Berkheide: 40 ex. Er werd gebroed in de noordwand bij het Valkenburgse meer, waar circa tien nesten werden geteld. De laatste waarneming van het seizoen was van een vogel op 30 augustus boven Katwijk aan den Rijn.

Boerenwaluw

De eerste van het jaar was een vogel boven het Rijnfront op 31 maart. Hoogste aantal in het voorjaar: 614 vogels, over telpost Berkheide op 8 mei. De soort broedt met name in het gebied rond het Vliegkamp Valkenburg. Er is dit jaar niet gezocht naar exacte locaties. Beste dag in het najaar was 23 augustus, met 143 ex geteld vanaf de Puinhoop. De laatste van het jaar vloog hier op 4 november over.

Huiswaluw

Op 12 april werd de eerste gezien, over Katwijk aan den Rijn. Beste dag in het voorjaar was 11 mei, met 130 ex vanaf telpost Berkheide. Broedende vogels waren er met name in de omgeving van Lentevreugd. Daarnaast werden ook nesten aangetroffen langs de Voorhousterweg in Rijnsburg, het Rijnfront, achter de voetbalvelden in Valkenburg en bij 's-Gravendijk. De beste dag van het najaar was 18 september, met 187 ex over de Puinhoop. De laatste werd hier op 11 oktober gezien.

Roodstuitwaluw

Op 11 mei vloog 1 ex in zuidelijke richting over telpost Berkheide. Op dezelfde dag werd ook een overvliegend ex opgemerkt over de Noordduinen van Noordwijk.

Tjiftjaf

Algemene broedvogel, met bijvoorbeeld 185 territoria in Berkheide/Panbos. Elders in ons gebied ook algemeen, mits er maar hogere bomen staan. De laatste jaren worden er steeds meer overwinterraars (november-maart) gemeld, met name in de bebouwde kommen.

Fitis

Talrijkste broedvogel van Berkheide, met 422 territoria. Aantallen blijven redelijk stabiel de laatste jaren. De eerste van het jaar werd gezien op 5 april in Berkheide, de laatste op 26 september in het Ridderpark.

Siberische Tjiftjaf

Op 5 december werd een vogel uit het Ridderpark gemeld. De enige van het jaar.

Pallas' Boszanger

Een onbevestigde waarneming op 1 november in Rijnsburg. Een zoekactie een dag later leverde niks op.

Humes Bladkoning

Voor deze soort moet je naar Katwijk! Op 18 november vond Joël Haasnoot een vogel in Berkheide (Ouwe Plas/Jan van Parlebos). Dit ex werd voor het laatst gezien/ gehoord op 28 november. Even werd gedacht dat het om 2 ex ging, maar dit is door niemand met zekerheid vastgesteld. Op 28 december was het weer raak, toen Max van Waasdijk er eentje vond op de Golfbaan Rozenstein. Deze zat er ook de volgende dag nog. In vijf jaar tijd hebben we nu al zeven ex van deze zeldzame boszangersoort gezien in Katwijk.

Bladkoning

Een steeds algemener wordende soort in Nederland, in met name de maanden september tot en met november. De eerste werden gemeld op 21 september van de Ganzenhoek en De Mient/De Kooltuin. Daarna werden ze op diverse plekken in Katwijk gemeld, waarbij het Ridderpark de beste plek bleek te zijn. De laatste waarneming kwam op 29 oktober uit de Ganzenhoek.

Vuurgoudhaan

Vrij algemene doortrekker in Katwijk. In het voorjaar worden ze vooral gemeld van het Ridderpark en in de aangrenzende Ganzenhoek. De eerste najaarstrekkers worden begin september gezien. September is tevens de beste maand voor deze soort. Vermeldenswaardig is de waarneming van 25 ex in de Ganzenhoek op 21 september. Vanaf oktober lopen de aantallen weer sterk terug.

Goudhaan

Geen enkel struikje bleef in het najaar van 2015 'Goudhaanvrij'! In september begonnen de aantallen behoorlijk op te lopen. Begin oktober was het ondoenlijk om in gebieden als Berkheide, Ridderpark en de Ganzenhoek de aantallen bij te houden, met groepjes van soms meer dan 50 ex. Het toch bescheiden aantal van 42 ex op 10 oktober bleek een telpostrecord voor deze struiktrekker. Begin november namen de aantallen heel snel af.

Waterrietzanger

Voor deze zeldzame doortrekker is Lentevreugd de laatste jaren vaste prik. Zo ook op 2 augustus 2015, toen er zelfs twee adulte vogels werden waargenomen en gefotografeerd. Deze vogels zijn tot minimaal 7 augustus ter plaatse geweest.

Rietzanger

Op 11 april werd de eerste Rietzanger van het jaar gehoord op Lentevreugd, dé hotspot voor deze soort in ons waarnemingsgebied. In totaal zijn hier 36 territoria vastgesteld, het hoogste aantal ooit voor het gebied. In Berkheide is de soort wat minder algemeen en is de teller voor 2015 geëindigd op 17 territoria. In Berkheide liggen de meeste territoria rond het Grote Meer en de Muur. Tegenwoordig is er ook een territorium aanwezig in het vochtige rietland in het Dorendel in Noord-Berkheide. In de bebouwde kom was de soort met een (succesvol) paartje aanwezig in de Zanderij. Ook langs het Valkenburgse Meer zijn meerdere territoria aanwezig (minimaal 8 zingende mannetjes op 26 april). Op 23 augustus werd het laatste ex van het jaar waargenomen, in de Zanderij.

Bosrietzanger

Op 11 mei, precies een maand na de eerste Rietzanger, werd de eerste Bosrietzanger waargenomen in ons waarnemingsge-

Aalscholvers, Berkheide, Wassenaar, 1 augustus 2015 | MENNO VAN DUJIN

Waterrietzanger, Lentevreugd, Wassenaar, 2 augustus 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Blauwstaart, Coepelduynen, Noordwijk, 11 april 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Blauwstaart

Vrijdagmorgen 10 april 2015 was ik (Maarten Langbroek) om half zes opgestaan om vroege voorjaarsoorten te inventariseren. Vandaag waren de Coepelduynen tussen Katwijk en Noordwijk aan de beurt. De gehele morgen hing er een dichte mist boven het duin, wat het zicht bemoeilijkte. Toch ben ik maar doorgegaan met de inventarisatie, want er zong genoeg. Opvallend waren de vele Roodborsttapuiten en Kneuen, en verder al een zingende Sprinkhaanzanger. Om ongeveer kwart voor negen besloot ik om terug te wandelen richting Katwijk, en wel over het fietspad, zodat ik ook wat soorten uit de zeereep kon karteren.

Nadat ik, vanuit Noordwijk gezien, de eerste grote S-bocht was gepasseerd werd mijn aandacht getrokken door een klein, bruin vogeltje in een ligusterstruik, laag bij de grond. Toen ik mijn kijker erop wilde richten, werd het beestje door een wandelaar met hond opgejaagd en vloog voor mij langs de zeereep in. De vogel foerageerde vliegvangerachtig langs het hek, en ook viel me op dat het staartje vaak op en neer ging. Opnieuw richtte ik mijn kijker. Ik kon het haast niet geloven: dit was een Blauwstaart! Mooie oranje flankjes, licht keeltje en een vaalblauw staartje!

Nadat ik alles duidelijk aan het beestje had gezien begon ik, voor zover dat mogelijk was, in alle rust mijn camera uit mijn tas te halen. Nadat ik voor mezelf een paar bewijsplaatjes had geschoten, besloot ik de Blauwstaart door te geven via de lokale Whatsapp-groep. Daar werd meteen heftig en enthousiast gereageerd. Ook moest ik direct een aantal telefoontjes aannemen van mensen die graag wilden weten waar de vogel precies zat. Door alle commotie ben ik de vogel toen een kwartiertje kwijtgeraakt, maar gelukkig dook het beestje al snel weer op. Precies toen ik het beestje weer vond kwam Casper Zuyderduyn aangestormd. Hij was de eerste na mij die van deze geweldige vogel kon genieten. Niet lang daarna kwamen

er snel meerdere vogelaars die de Blauwstaart wilden bekijken en op de foto wilden zetten. Regelmatig kwam de vogel erg dichtbij en werden er salvo's plaatjes geschoten.

In totaal hebben 125 mensen de Blauwstaart ingevuld op waarneming.nl. Het werkelijke aantal waarnemers kan wel het dubbele zijn geweest. De vogel is tot 's avonds laat gezien. Zaterdag 11 april was er echter geen spoor meer van te Blauwstaart te bekennen.

Het broedgebied van de Blauwstaart strekt zich uit vanaf Finland oostwaarts tot aan Noord-Azië en Japan. De Blauwstaart is een echte trekvogel, die overwintert in Zuidoost-Azië. Het is vooral een soort van Taigabossen, maar verder in het Oosten, waar de vegetatie schraler wordt, komt de Blauwstaart voor in struiken en struweel zoals Dwergberk. Het is grappig om te zien dat het habitat van de Coepelduynen (lage Liguster- en Duindoornstruiken) enigszins lijkt op laatstgenoemde biotoop.

De Blauwstaart van Noordwijk betreft het 21e geval voor Nederland ooit, en de eerste voor Noordwijk en verre omstreken. Wat deze waarneming heel bijzonder maakt is de periode van het jaar. Verreweg de meeste Blauwstaarten duiken namelijk op in het najaar. In januari en februari van 2003 echter verbleef een ex in de duinen bij Zandvoort. Dat kunnen we een voorjaarsgeval noemen. De Blauwstaart van de Coepelduynen is dan de tweede voorjaarswaarneming ooit in Nederland. Er zijn aanwijzingen dat de stand in de voor ons dichtstbijgelegen broedgebieden toeneemt. Dat heeft zich al vertaald in een (sterke) toename van het aantal waarnemingen in Noordwest-Europa. Het laatste decennium is de soort zijn mythische status voor Britse en Nederlandse vogelaars een beetje kwijtgeraakt. Maar een waarneming van een Blauwstaart, zeker van een vogel die zich zo mooi laat bekijken als die van de Coepelduynen, blijft een enorme buitenkans!

Oostelijke Blonde Tapuit

Tijdens mijn insectenroute in de Coepelduynen op donderdag 11 juni 2015 had ik aanvankelijk weinig bijzonders. Op een paar Duinsabelsprinkhanen en Hooibeestjes na was het nog niet veel. Tot er net onder Noordwijk, in het gebied bij 'Rinus z'n trap', uit het niets een tapuit langs me vloog die wel erg zwart/wit was. De vogel streek neer op een klein Meidoornkje. Snel richtte ik mijn kijker en schrok me wezenloos; dit moest een hele bijzondere tapuit zijn! In tegenstelling tot de gewone Tapuit zat deze vaak in bomen en struiken. Voordat ik de vogel wilde door-appen naar de lokale Whatsapp-groep wilde ik eerst nog even een bewijsplaatje schieten. Met mijn camera door de verrekijker viel het niet mee om het zeer schuwe beestje op de foto te krijgen, maar het lukte. Ondertussen moest ik even goed nadenken wat voor soort het nou eigenlijk was. Blonde en Bonte schoten uiteraard door m'n hoofd. Gelukkig werd via de Whatsapp bevestigd dat het om een Blonde Tapuit moest gaan. Een adult mannetje! Van de Blonde Tapuit heb je twee soorten: Westelijke en Oostelijke. Bijna geheel zwart-wit, zonder okerkleurige tinten, wijst meer op Oostelijke dan op Westelijke Blonde. Nadere studie wees ook uit dat het gaat om de Oostelijke Blonde Tapuit, vanwege de spierwitte bovendelen en het uitgebreide zwarte gezichtsmasker dat reikt tot boven de snavel. Een van de eersten ter plekke was René van Rossum, die de vogel gelukkig geniaal heeft vastgelegd. Het werd een geweldige dag. Mogelijk meer dan 200 vogelaars hebben deze vijfde Oostelijke Blonde Tapuit voor Nederland ooit kunnen bekijken!

Oostelijke Blonde Tapuit ♂, Coepelduynen, Noordwijk, 11 juni 2015 | MARTIJN BOT

Oostelijke Blonde Tapuit ♂, Coepelduynen, Noordwijk, 11 juni 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Sijs

Sijzen zijn in ons waarnemingsgebied niet als broedvogel aanwezig. Wel kunnen ze geruime tijd van het jaar aanwezig zijn, met name het winterhalfjaar. In de elzenbosjes op Lentevreugd zitten in de najaarsmaanden geregeld grote groepen. Verder worden Sijzen veel opgemerkt over de telposten. De absolute topdag voor de soort was op 3 november, toen 2.117 ex geteld werden over trekpost Berkheide. Op 15 december vlogen hier nog eens 793 ex langs. Het dagrecord van de Puinhoop was 660 ex op 26 oktober, eentje meer dan de 659 ex op 18 september.

Putter

Van deze soort zijn zes territoria vastgesteld in Berkheide, waarvan drie in de Pan van Persijn. Op Lentevreugd zijn zes territoria vastgesteld. De Putter broedt ook op enkele plekken in de bebouwde kom. Deze soort is vrij algemeen in het buitengebied, bijvoorbeeld rond de Mient. Tijdens de najaarstrek worden er regelmatig kleine groepjes waargenomen. Op 12 november werden 21 ex geteld die over telpost Berkheide vlogen.

Barmsijs spec.

De Grote Barmsijs en Kleine Barmsijs lijken zo veel op elkaar, dat er een categorie 'Barmsijs spec' is, een soort noodoplossing voor niet nader te definiëren barmsijsen. De meeste waarnemingen van Barmsijsen in ons waarnemingsgebied bleken dit jaar Kleine Barmsijsen te zijn (in invasiejaren gaat het om de Grote). Op zowel 29 september als 26 oktober werden 3 ex over de Puinhoop waargenomen, op 11 november was een vogel ter plaatse op Lentevreugd en op 31 oktober vlogen 2 ex over Berkheide. Grote Barmsijs is één keer geclaimd, namelijk op 8 mei in de Ganzenhoek.

Kneu

Kneutjes houden van droge, zandige terreinen, zoals Lentevreugd, Berkheide, de Coepelduynen en de Zanderij. In Berkheide zijn 65 territoria vastgesteld en op Lentevreugd 22. Vroeg in maart beginnen de broedgebieden bevolkt te raken. Een goede trekdag was 3 oktober, met 235 ex over de Puinhoop.

Groenling

In het begin van het jaar nog maar een tiental vogels rond de Uitwatering en meldingen van groepen uit de Hoornes en 't Heen (in januari 45 ex). Van half maart tot in mei enkele dagen met trekkende vogels, zoals de 22 ex op 16 maart en de 8 ex op 11 mei. Broedvogel van met name de randen van de bebouwde kom. In Berkheide/Panbos 19 territoria en vier op Lentevreugd. In het najaar vanaf september grote groepen op de Puinhoop (120 ex op 12 september) en in de maanden oktober, november en december opvallend aanwezig in de nieuwe zereep voor Katwijk, met aantallen rond de 100 ex.

Roodmus

Tussen 22 mei en 7 juli 340 keer ingevoerd op waarneming.nl, maar het gaat allemaal om hetzelfde prachtige uitgekleurde maar solitaire mannetje op de Zanderij. Het is triest dat de vogel ondanks de enorme zangintensiteit gedurende anderhalve maand geen toevallige voorbijkomend vrouwtje heeft weten te lokken. Dat geeft ook aan dat die toch erg zeldzaam zijn in Nederland. Was ook dit jaar weer zeer geïnteresseerd in de lokale Groenlingen.

Goudvink

Broedt alleen in Berkheide, waar dit jaar zes territoria werden vastgesteld. Het overgrote deel van de gemelde waarnemingen komt ook uit de duinen, met af en toe een vogel uit de bebouwde kom/duinrand (ook van de Coepelduynen). Alleen op 27 en op 31 oktober vloog er een Goudvink over de Puinhoop. Op 31 oktober werd vanuit Berkheide een Noordse Goudvink gemeld.

Appelvink

Waargenomen vanaf 18 maart. Het gaat bijna altijd om overvliegende vogels. Trekbewegingen tot in juni, met als beste dag 14 mei met 8 ex over telpost Berkheide. Meeste overvliegende vogels in juni in noordelijk Berkheide. Voor Panbos werd een territorium vastgesteld. Op 2 augustus bevonden zich 2 ex tp in een tuin midden in Rijnsburg. Tot 8 november op een vijftal dagen overvliegende ex.

Kruisbek

Altijd afwijkend wat trekbewegingen betreft. De eerste van het jaar werd op 17 maart gemeld, in Berkheide. Daarna vanaf 11 mei weer waarnemingen van overtrekkers, met 12 juni (82 ex), 17 juni (46 ex) en 5 juli (33 ex) als beste dagen. De eerste van het najaar was op 30 augustus. Tot en met 31 oktober op een twintigtal dagen gemeld van de Puinhoop, met 28 september (12 ex) en 5 oktober (13 ex) als beste dagen. Er werden geen verblijvende vogels gemeld.

Ortolaan

Drie waarnemingen. Op 24 augustus was een ex. aan boord van de Arca op zo'n 8 km uit de kust van Katwijk aan Zee. Op 29 augustus vlogen twee vogels bij elkaar over de Puinhoop. Op 4 oktober vloog 1 ex over Berkheide.

Rietgors

In januari en februari enkele ex van vier locaties gemeld. Vanaf begin maart stromen de broedgebieden vol en wordt ook zichtbare trek gezien, met als beste dag 12 maart: 65 ex over telpost Berkheide. Op Lentevreugd werden 29 territoria vastgesteld, in Berkheide (met name aanwezig rond het gebied met de muur) 25 territoria. Ook broedend rond het Valkenburgse Meer, maar daarbuiten nauwelijks meldingen, met alleen territoria in Rijnsburg langs de Oude Rijn en op de Zanderij. Van half september tot in eerste decade november trek over de Puinhoop. Beste dag was 26 oktober, met 85 ex naar zuid. Tot het eind van het jaar alleen nog enkelingen van de Zanderij, Berkheide en Lentevreugd.

IJsgors

Een heel schraal jaar. De enige van het voorjaar vloog op 24 april over telpost Berkheide. Op 28 september werd zowel uit Berkheide als van de Puinhoop een vogel gemeld. Daarna werd alleen nog op 3 oktober en 16 oktober een IJsgors gemeld.

Sneeuwgorz

Een handvol waarnemingen. De enige van het voorjaar vloog op 15 februari over telpost Berkheide. Op 7 september, 30 oktober (2 ex), 8 november, 22 november werden overvliegende Sneeuwgorzen gemeld. Op 23 november zat een vogel van de ondersoort nivalis in Berkheide. Dit is de nominaat, samen met de IJslandse de twee meest algemene ondersoort in Nederland.

Ekster, de Puinhoop, Katwijk aan Zee, 30 september 2015 | RENÉ VAN ROSSUM

Grote Gele Kwikstaart, Golfclub Rozenstein, Wassenaar, 12 oktober 2015 | MAX VAN WAASDIJK

